Základní škola a Mateřská škola Brno, Milénova 14, 638 00 Brno,
příspěvková organizace

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Pro školní rok 2026-2027

Vypracovali: Mgr. Martin Bednařík, ŠMP
Mgr. Jana Nálezková, ŠMP

1.Charakteristika školy a místních problémů

Základní škola a Mateřská škola Brno, Milénova14 je školou sídlištního typu. Je rozdělena do tří vzájemně propojených pavilonů. Součástí areálu školy, situované v klidném prostředí, je krytý bazén, tělocvična, vlastní jídelna, školní hřiště a školní pozemek.
Na druhém stupni je mimo běžných tříd vždy jedna třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy – zaměřená na volejbal.
Na škole působí výchovné poradkyně pro 1. a pro 2. stupeň a školní metodikové prevence pro 1. a pro 2. stupeň. Také na naší škole pracují dva speciální pedagogové.
Jak ve škole, tak v okolní zástavbě je minimální podíl obyvatel národnostních menšin a cizinců. Asi také proto nebyl v posledních letech na škole řešen žádný případ rasově motivovaného problému, ale výuka k toleranci a proti rasismu a xenofobii je samozřejmě důležitou součástí programu. Na naši školu chodí 50 dětí s odlišným mateřským jazykem z toho 32 ukrajinských dětí, které se plně začlenily do kolektivu.

Ve škole funguje žákovský parlament, který se schází pravidelně 1x měsíčně. Jsou zde přítomni dva zástupci z 3. – 9. tříd. Zde se projednávají aktuální témata týkající se chodu školy, žáci mohou vyjádřit své připomínky, stížnosti a přání.

Výhodou je, že kromě nabídky činností organizovaných školou v jejích prostorách, se nachází bezprostředně v blízkosti školy centrum volného času Lužánky – pobočka Lesná, které nabízí kroužky i volné využití svých hřišť a prostorů v budově. Tyto možnosti jsou dětmi hodně využívány a je zde do jisté míry kontrola jejich programu.

Riziková místa školy

Škola se vzhledem k typu stavby snaží eliminovat vznik rizikových míst, ve kterých by byla potenciální možnost výskytu nějakého projevu rizikového chování. Pedagogové mají o přestávkách dohled nad žáky jak ve spojovacích chodbách, tak i v tzv. buňkách – malých prostorách před třídami v patře. Snaží se monitorovat situaci i na sociálních zařízeních, kde bohužel je nejvyšší možnost rizikového chování. Rozpis jednotlivých vyučujících a prostor dozoru je vyvěšen v chodbách školy a k dispozici všem vyučujícím i žákům, je tedy jasně dáno, kdo za jaký úsek v konkrétním čase zodpovídá.
Někdy se i projeví jako problém v preventivním působení rozdílný pohled učitelů na řešení problémového chování žáků.

2. Analýza situace

Podle zkušeností pedagogů i podle dříve podaných dotazníků pro děti je velmi problematické časté kouření žáků 2. stupně, ale máme signály, že je nutné tuto problematiku řešit již na 1. stupni, protože už i zde se vyskytlo experimentování s elektronickou cigaretou. Proto počítáme se zařazením protikuřácké osvěty do výuky ve všech vhodných situacích, na 1. stupni proběhne preventivní pořad. Požívání alkoholu a setkání s marihuanou není pro část zejména starších žáků také ničím zcela neznámým, ale týká se především jejich aktivit ve večerních hodinách. Proto plánujeme opět zařazení programů s protidrogovou tematikou podle aktuální nabídky v průběhu roku.

Špatné vztahy v třídním kolektivu, agresivní chování ke spolužákovi, vytváření znepřátelených skupinek hlavně na sociálních sítích jsou ovšem jevy, ke kterým dochází stále častěji a se kterými se musí prevencí i opatřeními bojovat průběžně.

V posledních letech se daří odhalovat záškoláctví, často kryté rodiči. Počet případů kolísá, ale problém nemizí. Proto je potřeba pokračovat se zvýšenou pečlivostí v kontrole absencí žáků. V průběhu roku budou třídní učitelé ve zvýšeném kontaktu s rodiči vytipovaných žáků, aby je přesvědčili o nevhodnosti krytí prohřešků svých dětí.

V tomto roce budeme nadále vhodnou volbou preventivních programů stále pracovat na posílení zdravých vztahů v třídních kolektivech, nutná je úzká spolupráce s třídními učiteli.

3. Cíle preventivního programu

Dlouhodobý cíl

Za dlouhodobý cíl preventivního programu si škola stanovila vytvoření prostředí bezpečné školy, příjemného sociálního klimatu pro žáky a učitele a podmínek pro spolupráci s rodiči žáků. Chceme vést žáky ke zdravému životnímu stylu, rozvíjet a podporovat sociální kompetence žáka a posilovat jeho komunikační dovednosti, zvyšovat jeho schopnosti řešit problémy a konflikty a rozvíjet jeho právní vědomí.

Nutné je zapojit všechny učitele do realizace prevence rizikového chování a podpořit samostudium všech učitelů v oblasti sociálně nežádoucích jevů.

Na prvním stupni ZŠ se chceme zaměřit také na prevenci v dopravní výchově.
Pracovat na sjednocení rozdílného pohledu učitelů na problémové chování žáků a vést žáky k důslednému dodržování nastavených pravidel.

Střednědobý cíl

Klademe důraz na sociální klima třídy a práci třídního učitele v třídnických hodinách jako na základní článek v prevenci nežádoucího chování žáků. Třídní učitele chceme zdokonalit v monitorování nálad ve třídách a zjišťování problémů k řešení. Chceme pracovat především formou vlastního prožitku či diskuse v komunitním kruhu. Každá třída od 4. ročníku má pevně zabudovanou třídnickou hodinu v rámci rozvrhu třídy. V rámci zkvalitnění vztahů ve třídě budeme spolupracovat s organizací AMICO, která má vypracovanou digitální sociometrii.

Chtěli bychom stále pracovat na zlepšování komunikace třídního učitele a žáka. Pro žáky je na chodbě i umístěná schránka důvěry, kam se mohou svěřovat se svými problémy. V budoucnu chceme zavést i online schránku důvěry.

Pro nově vzniklé kolektivy žáků – 1. a 6. třídy - organizujeme třídenní adaptační pobyty s třídním učitelem mimo školu.

Podporujeme prohlubování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Krátkodobý cíl

V rámci krátkodobých cílů se zaměříme na celém 1. stupni ZŠ na prevenci v dopravní výchově a upozornit na možné nebezpečí na sociálních sítích. Na prevenci kouření se chceme zaměřit už od 5.tříd, na druhém stupni budeme pokračovat prevenci ohledně rizikového chování na sociálních sítích a s tím často související dezinformace a různé formy kyberšikany, prevence

vzniku závislosti - program s drogovou problematikou a nevhodné sexuální chování – hrozby sexuálního obtěžování na sociálních sítích a pornografie, antikoncepce. V loňském školním roce se objevily problémy s poruchy příjmu potravy, na to chceme reagovat besedou na téma anorexie/bulimie. Další preventivní témata budou realizována podle nabídky organizací v průběhu školního roku, potřebami třídních učitelů nebo vyučujícími jednotlivých předmětů

I. STUPEŇ

Primární prevenci na prvním stupni si řídí třídní učitel. S jednotlivými tématy se žáci seznámí převážně v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy. Při výuce používají různé metody: výklad, beseda, přednáška, projektové dny, skupinové práce, zážitkové programy.

Náplň:
- navozování příznivého sociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních prvků - hygiena, životospráva, režim dne
- rozvoj osobnosti, základy sociálního chování, ochrana své osoby (PČR)
- výchova a odpovědnost ke zdraví (kouření, alkohol)
- včasné diagnostikování sociálně nežádoucích jevů (nevhodné vztahy mezi spolužáky)
- dopravní výchova (Amavet)
- volnočasové aktivity
- účast v soutěžích výtvarných, sportovních, dopravních

Za zpracování prevence v rámci školní družiny zodpovídá vedoucí ŠD Michaela Bauerová.

II. STUPEŇ

Práce na druhém stupni je náročná na koordinaci, je důležité, aby byla probrána všechna témata a nedocházelo naopak k jejich překrývání. S tématy z prevence se nejvíce pracuje v předmětech: Rozvoj osobnosti, Občanská výchova, Přírodopis, Chemie, Český jazyk a literatura, Tělesná výchova a Výtvarná výchova a dále v nemalé míře pravidelně na třídnických hodinách, které jsou zaneseny do rozvrhu hodin každé třídy.

K práci s tématy využíváme různé formy práce: výklad, beseda, přednáška, projektové dny, skupinové práce, zážitkové programy.

Náplň:

- výchova zodpovědnosti za zdraví své i ostatních
- zkvalitňování příznivého klimatu ve třídních kolektivech
- zaměření pozornosti směrem k užívání návykových látek
- správná životospráva – poruchy příjmu potravy
- ochrana své osoby, sexuální zneužívání, právní vědomí
- volnočasové aktivity
- účast v literárních, výtvarných, sportovních, přírodovědných a jiných soutěžích
- dodržování školního řádu všemi žáky
- postihy za přestupky proti školnímu řádu
- cíleně zařazovat témata prevence do výuky v předmětech: do občanské výchovy, rozvoje osobnosti a do celého výchovně vzdělávacího procesu
- podle zájmu žáků navštěvovat kulturní akce s tematikou drogy, závislosti, … či uskutečnit besedy na témata sexuální výchova, šikana, závislosti, právní odpovědnost …
- využívat filmová a literární díla v působení na formování postojů dětí
- využívat ve výuce občanské výchovy a rozvoje osobnosti videokazety s výchovnou tematikou z videotéky rodinné výchovy

Informujeme rodiče o existenci, úkolech a prostředcích primární prevence ve škole, spolupracujeme s nimi zejména prostřednictvím třídních učitelů.

4. Skladba aktivit

AKTIVITY PRO ŽÁKY

1.	1.pololetí Květen	**Dopravní výchova** **Adaptační pobyt „Na stromě“ – *LC - CVČ Lužánky*** **Trestná činnost páchaná na dětech** **„Bezpečně do školy“ – *PČR***
2.	1.pololetí 29.9.	**Dopravní výchova** **Trestná činnost páchaná na dětech -„Bezpečně do školy“ – *PČR*** **„NETIKETA“ - *e-Duha***
3.	1.pololetí 30.9.	**Dopravní výchova** **„RIZIKO ONLINE HER“ – *e-Duha***
4.	1.pololetí 30.9.	**Dopravní výchova** **„KYBERŠIKANA“ –*e-Duha***
5.	1.pololetí 29.9. 2.pololetí	**Dopravní výchova** **„NEBEZPEČNÉ VÝZVY ONLINE SVĚTA“ - *e-Duha*** **Kouření – *projekt JmK***
6.	Září *26. 10.* 2. pololetí	**Adaptační kurz – LC;** **Čas proměn (dívky) - *MPedu*** **„Kyberšikana + právo“ – *Bílý kruh bezpečí***
7.	*26. 10.* 29.9.; 1.10. 2. pololetí	**„Na startu mužnosti“(hoši) - *MPedu*** **„RIZIKA SOC. SÍTÍ“ – *e-Duha*** **„PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY“ - *Smoláková***
8.	25.+26.11 1.12. 13.4.	**„Tvoje cesta načisto“ – *PČR*** **„Hrozby sexuálního obtěžování na soc. sítích“ – primářka sexuologického oddělení**
9.	1.+3.12. 30.9.;1.10.	**„Plánované rodičovství“ – *Prevence Na počátku*** **„SVĚT DEZINFORMACÍ A FAKE NEWS“ – *e-Duha***

AKTIVITY PRO UČITELE A NEPEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY

- v přípravném týdnu proběhla informační porada ke skladbě preventivního programu, seznámení s krizovým plánem školy
  (přípravný týden)

- nabídka služeb poradenského pracoviště, objasnění kompetencí jednotlivých členů (výchovní poradci pro 1. a 2. stupeň, školní metodici prevence, školní psycholožka), metodika pro vyučující)
  Provede: ŠMP (průběžně)

- nástěnka ve sborovně – novinky, aktuality z oblasti prevence
  Provede: ŠMP (průběžně)

- zařazení problematiky rizikového chování v rámci výuky Ro, Ov, Př ,Čj
  Provede: ŠMP, učitelé předmětů (průběžně)

- seznámení učitelů s novými poznatky získaných na přednáškách a kurzech
  Provede: ŠMP (průběžně)

- pásmo k mapování vztahů ve třídě, práce s jednotlivci
  Provede: ŠMP, TU (průběžně)

- sebevzdělávání - nabídka seminářů
  Provede: ŠMP (září, průběžně)

- dostupnost metodických materiálů, videokazet, časopisů
  Provede: ŠMP (průběžně)

AKTIVITY PRO RODIČE

- působit na rodiče žáků 1. tříd na třídních schůzkách – vzdělávat rodiče

okruhy: *režim dne, zdravá výživa, pitný režim, pohybové aktivity, využití volného času dětí*
informace směřující k formování správného názoru na zdravý způsob života
osobní příklad rodičů
základní pravidla slušného chování
šikana a její odhalování

- působit na rodiče všech žáků postupujících ročníků na třídních schůzkách – vzdělávat rodiče v oblasti rizikového chování

okruhy: *nebezpečí alkoholismu, kouření a užívání návykových látek*

poskytnout rodičům pravdivé a aktuální informace z oblasti zneužívání návykových látek

nebezpečí zneužívání návykových látek

nebezpečí virtuálních drog, patologického hráčství

nebezpečí šikany a násilných forem chování

prevence kyberšikany

důraz na osobní příklad rodičů

- plné znění preventivního programu si mohou rodiče prostudovat, výtisky jsou k dispozici u ŠMP, vedení školy a na webových stránkách školy
- seznámit rodiče s akcemi vyplývajícími z plnění preventivního programu
- informovat rodiče o existenci poradenského pracoviště na škole a specifikovat jeho činnost jak pro děti, tak i pro rodiče
- konzultační hodiny členů poradenského pracoviště pro rodiče v odpoledních hodinách po domluvě kdykoliv
- nástěnka na chodbě školy s informacemi o telefonních číslech institucí pro pomoc při řešení životních problémů
- propagační a informační letáky rozdávané na třídních schůzkách

Úkoly školního metodika prevence:

- projednává preventivní program školy na úvodní poradě v přípravném týdnu a akceptuje připomínky jednotlivých vyučujících při jeho sestavení
- sleduje rizika vzniku a projevy rizikového chování u žáků ve spolupráci s dalšími pracovníky škol, zejména s třídním učitelem (dále jen TU)
- metodicky vede TU při třídnických hodinách, na kterých by se formou workshopů řešila problematika třídy jako prevence vzniku nežádoucích vztahů mezi spolužáky
- navrhuje opatření k včasnému odhalení rizik, řešení vzniklých problémů a informuje pracovníky školy o způsobu řešení
- úzce spolupracuje s výchovným poradcem, který zajišťuje pomoc při realizaci preventivního programu školy, na některých akcích se spolupodílí (šikana, záškoláctví, nevhodné chování žáků)
- seznámí spolupracovníky s Krizovým plánem školy
- na pedagogické radě předává kolegům informace ohledně nežádoucího chování žáků a možnosti vzdělávání v této oblasti
- spolupracuje na základě pověření školy se školskými a dalšími krizovými, poradenskými a preventivními zařízeními
- zajistí předání informací rodičům (přes TU) na 1. třídních schůzkách (objasnění pojmů „preventivní program školy“, „nežádoucí chování“ - alkohol, záškoláctví, kouření, drogy a „šikanování“, kyberšikana, nutnost spolupráce se školou)
- po dohodě s TU pracuje s kolektivem třídy na zmapování vztahů
- po dohodě s TU pracuje individuálně se žáky, u kterých se vyskytly problémy
- preventivní programy zajišťuje externími odborníky
- povede dokumentaci o své poradenské činnosti
- zapojuje pedagogické pracovníky do plnění preventivního programu
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, účastní se příslušných školení a zajišťuje přenos informací z jejich obsahu
- informační nástěnka
- poskytuje rodičům vzdělávací, informační a propagační materiál týkající se problematiky sociálně nežádoucích jevů, poskytnout informace o kontaktních místech – prostřednictvím TU či internetu
- kontaktuje a oslovuje rodiče problémových žáků – spolu s třídním učitelem, výchovnou poradkyní a vedením školy
- schránky důvěry pro I. i II. stupeň
- **konzultační hodiny: Mgr. M. Bednařík – pátek 12.00 – 12.30 hod**
  Mgr. J. Nálezková - středa 11.00 – 11.30 hod
  nebo kdykoliv v odpoledních hodinách po telefonické domluvě

Činnost a kompetence ŠMP:

A. Monitoruje výskyt rizikového chování – ve spolupráci s třídními učiteli (od rodičů žáků, ostatních pedagogů) a získává tak přehled o dění a potřebách preventivního zacílení.

B. Vyhodnocuje získané informace

C. Nabízí směrem k cílovým skupinám podporu:

a) *Třídním učitelům*
- Informuje o platných metodických doporučeních z MŠMT
- Poskytuje konzultace on-line, mailem, telefonicky, osobní
- Koordinuje realizaci programů primární prevence (i v režimu on-line)
- Využívá vnitřní zdroje školy (předem stanovená či realizovaná základní témata prevence v rámci distanční výuky v jednotlivých předmětech dle ŠVP, spolupráci a aktivity ze strany ostatních členů ŠPP)
- Využívá vnější zdroje pro realizaci PP (přehled dostupné nabídky on-line preventivních programů)
- Aktualizuje a šíří konkrétní síť podpory v regionu-pro jednotlivé cílové skupiny a témata.

b) *Žákům*
- Poskytuje konzultace on-line, mailem, telefonicky, osobní
- Zprostředkovává aktualizovanou, konkrétní podpůrnou síť v regionu.

c) *Rodičům*
- Poskytuje konzultace on-line, mailem, telefonicky, osobní
- Zprostředkovává nabídku programů primární prevence (i v režimu on-line) o vnitřní zdroje-využití nabídky ostatních členů ŠPP o vnější zdroje (přehled dostupné nabídky on-line preventivních programů a webových odkazů, aplikace atd.)
- Aktualizuje a šíří konkrétní síť podpory v regionu-pro jednotlivá témata z oblasti PPRCH.

d) Kolegům
- Poskytuje konzultace on-line, mailem, telefonicky, osobní.
- Předává nabídku programů podpory a programy prevence rizikového chování/online/ i duševního zdraví.
- Předává aktualizovanou, konkrétní podpůrnou síť v regionu pro jednotlivé cílové skupiny

5. Přílohy

1.) Legislativní dokumenty
2.) Spolupráce s institucemi
3.) Volnočasové aktivity

1.) Legislativní dokumenty:

1. č. 548 Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023-2025.Akční plán vychází z Národní strategie primární prevence u rizikového chování u dětí a mládeže 2019-2027, která je základním strategickým dokumentem MŠMT nastavujícím základní rámec politiky primární prevence rizikového chování v České republice.

2. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí žáků a studentů ve škole a školských zařízení MŠMT ČR (*Čj.: 21 291/2010-28*)
3. Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení *(Č.j.: 21 149/2016)*
4. Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (*Čj.:14 423/99-22*)
5. Spolupráce předškolních zařízení a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (*Čj.:25 884/2003-24*)
6. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (*Čj.:10 194/2002-14*)
7. Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (*Čj.: 37 014/2005-25*)
8. Metodické doporučení pro práci s individuálním programem v rámci řešení rizikového chování žáků (*Čj.: 43 301/2013)*
9. Zákon č. 561/2004 Sb. – Školský zákon
10. Novela školského zákona a některých dalších zákonů vyhlášen pod č *82/2015 Sb.*
11. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

12. Vyhláška č. 197/2016 Sb. - novelizace navazujících právních předpisů o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízení
13. Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - zejména oblast sociálního znevýhodnění
14. Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
15. Novela zákona 359/1999Sb., o sociální právní ochraně dětí, provedená zákonem č. 401/2012 Sb. O provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí
16. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník – „zákon o rodině“
17. Adresář zařízení zabývajících se problematikou patologických jevů
18. Školní řád
19. Jednotný postup při zjištění šikany mezi žáky
20. Krizový plán - jednotný postup při zjištění požití alkoholu nebo návykové látky u žáka
21. Nabídka aktivit Poradenského centra při PPP Brno
22. Evaluace a diagnostika preventivních programů
23. Seznam žáků s poruchami učení a jejich hodnocení (důvěrný materiál-pro potřebu školy)
24. ŠVP Vaše škola

2.) <u>Podle možností a potřeby využívat spolupráci s těmito institucemi či osobami:</u>

1. Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, PPP Brno
2. Policie ČR
3. Městská policie ČR - Amavet
4. Speciální pedagog – Mgr. Jana Bednářová, Mgr. Martina Vlčková
5. OSPOD při MČ Brno – sever
6. MUDr. Petra Schejbalová - oddělení sexuologie FN Bohunice
7. e- Duha
8. Prevence Na počátku o.p.s
9. CVČ Lužánky – LC Proud
10. Bílý kruh bezpečí
11. MP Education

3.) Nabídka volnočasových aktivit při ZŠ a MŠ Brno, Milénova 14:

- *SBOROVÝ ZPĚV*
- *ANGLIČTINA*
- *FLÉTNA*
- *PLAVÁNÍ*
- *MÍČOVÉ HRY*
- *PŘÍPRAVA NA PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY Z MATEMATIKY PRO 9. ROČNÍK*
- *LOGIC*

V Brně 12.9. 2026